

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ
УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ АГРАРНИХ
ПІДПРИЄМСТВ РОСЛИННИЦЬКОГО НАПРЯМКУ**

КРАСНОРУЦЬКИЙ О.О., Д.Е.Н., ПРОФЕСОР,

ГРИЩЕНКО В.А., АСИСТЕНТ,

БАРЧАН К.М., ЗДОБУВАЧ,

*ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Важливим завданням сільського господарства полягає у забезпеченні населення країни продовольством, а переробної промисловості – необхідною сільськогосподарською сировиною. Вирішення цього завдання пов'язане з подальшою інтенсифікацією галузі, прискоренням науково-технічного прогресу, удосконаленням економічних відносин, розвитком різноманітних форм організаційно-економічної взаємодії суб'єктів.

Інтенсивні методи розвитку сільськогосподарського виробництва вимагають переходу до освоєння принципово нових технологічних рішень на основі досягнень науки, впровадження відкриттів і винаходів, що підвищують ефективність діяльності господарюючих суб'єктів і дозволяють їм перейти на більш високий щабель розвитку економіки. Такі рішення слід віднести до розряду базисних інновацій, які можуть бути реалізовані тільки на основі використання результатів фундаментальних і прикладних досліджень.

Для модернізації технічної та технологічної бази рослинництва необхідно вирішення завдань формування на селі парку сільськогосподарської техніки, що відповідає сучасним вимогам агротехнологій на основі використання енергонасичених високопродуктивних тракторів з комплексом комбінованих машин, що дозволяють за один прохід полем проводити чотири-шість і більше взаємопов'язаних операцій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню теоретичних і методологічних аспектів розвитку інноваційного процесу у науково-технічній сфері і практичній діяльності найбільшу увагу приділяли: О.І. Амоша, В.Ф. Гриньов, М.І. Долішній,

С.Д. Ільєнкова, О.О. Лапко, А.І. Нейкова, Д.М. Черваньов, Є.А. Уткін, Й. Шумпетер, Б. Твісс, Б. Санто, М. Хучек та інші вчені.

Найбільш актуальні проблеми розвитку сільського господарства в сучасних умовах розглядали у своїх наукових працях: В.Я. Амбросов, А.М. Анічин, М.О. Бессєдін, П.І. Гайдуцький, М.В. Гладій, В.К. Горкавий, М.Я. Дем'яненко, М.В. Калінчик, М.Ю. Коденська, М.Ф. Кропивко, І.І. Лукінов, А.В. Македонський, М.Й. Малік, В.П. Мартянов, В.Я. Месель-Веселяк, В.І. Перебийніс, О.М. Онищенко, Г.М. Підлісецький, П.Т. Саблук, М.Ф. Соловійов, А.О. Шепотько, В.Й. Шиян, О.В. Шкільов, О.М. Шпичак та інші дослідники. Проблеми ж розвитку рослинницької галузі України та зміцнення продовольчої безпеки з використанням досягнень НТП та інноваційних рішень у сфері АПК залишаються недостатньо вивченими.

Формування цілей статті. Метою даної статті є розробка теоретичних положень і практичних рекомендацій щодо впровадження інновацій при виробництві продукції рослинництва.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасні технології у рослинництві повинні здійснюватися шляхом:

- освоєння інтенсивних і високих технологій, розробки і впровадження комплексів сільськогосподарської техніки підвищеної потужності, що забезпечують безліч сільськогосподарських операцій, які відповідають даним технологіям;

- впровадження високопродуктивних тракторів і комбайнів з потужністю двигунів від 200 до 450-500 к. с. і низькою питомою витратою палива;

- розширення застосування ресурсозберігаючих технологій, заснованих на принципах мінімальної і «нульової» обробки ґрунту;

- експлуатації сучасної техніки для внесення добрив на базі програмування врожаю, використання елітного насіння, засобів захисту рослин, зниження втрат продукції і підвищення її якості;

- переведення сільськогосподарської техніки на газове й біологічне моторне паливо;

- освоєння геоінформаційних систем.

Проведення технологічної модернізації в рослинництві та заміна екстенсивних методів виробництва агропродукції на інтенсивними, дадуть можливість за 10-15 років довести валовий збір зерна в Україні до 80 млн. т (при нормативному забезпеченні сільськогосподарською технікою). Тому, найважливішим напрямом у рослинництві має бути освоєння та використання високотехнологічних машин, необхідних

для впровадження принципово нових агротехнологій, які дозволяють не тільки підвищити продуктивність праці, але й забезпечити комфортність роботи механізатора, створити сприятливі умови для розвитку рослин, зростання врожайності сільськогосподарських культур [1, с. 123].

Слід продовжити розробку нових технологій управління потенціалом врожайності сільгоспкультур на основі диференційованого використання ресурсів, розширити дослідження по агротехніці з урахуванням можливих глобальних змін клімату і, нарешті, підійти до проблеми достатнього виробництва рослинного кормового білка [2, с. 12].

Нині галузі рослинництва особливу актуальність мають дві проблеми.

Перша – постійно збільшуються витрати на виробництво продукції через застосування багатоопераційних технологій, постійного зростання цін на енергоносії, сільськогосподарську техніку, мінеральні добрива, засоби захисту рослин та послуги сторонніх організацій, що надаються сільгосптоваровиробникам при порівняно низьких цінах на сільгосппродукцію.

Друга – втрата родючих ґрунтових ресурсів і погіршення екологічної обстановки навколишнього середовища. Через процеси ерозії ґрунтів і надмірної мінералізації гумусу, відведення земель під будівництво щорічно втрачаються значні площі сільськогосподарських угідь.

До цих проблем треба додати й те, що у сільському господарстві нині гостро потрібні технічне переозброєння і модернізація виробництва. Наприклад, забезпеченість сільських товаровиробників тракторами становить тільки 57%, з них 75% експлуатуються за межами амортизаційного терміну. Використовувана система машин має низьку продуктивність, а на селі дедалі відчутнішими стає нестача механізаторських кадрів [3, с. 110].

У цих непростих умовах сільський товаровиробник повинен забезпечити:

- зменшення виробничих витрат і зниження собівартості продукції;
- зростання врожайності та підвищення якості виробленої продукції;
- розширене відтворення родючості ґрунту;
- збереження навколишнього середовища.

Вирішення цих завдань можливе тільки при переході на ресурсозберігаючі технології, що представляють собою не тільки

зміна способу основного обробітку ґрунту, а цілу систему, яка включає:

По-перше, впровадження безвідвальної і дрібної обробки ґрунту із збереженням рослинних залишків і подрібненої соломи у верхньому шарі або на поверхні ґрунту. Перехід на безвідвальну обробку ґрунту треба сприймати не як спрощенство, а як вищий рівень технології виробництва

продукції рослинництва. Головна мета впровадження ресурсозберігаючих технологій – не рекордно високі врожаї, а стабільні економічно вигідні рівні врожайності культур при низькій собівартості;

По-друге, освоєння сівозмін, що включають рентабельні ринкові культури і культури, поліпшують родючість ґрунту; забезпечення цілорічної мульчі з рослинних залишків не менше 3-5 т/га за рахунок чергування культур та використання подрібненої соломи на добриво.

У основі технології зберігаючого землеробства лежить відмова від застосування плуга. Це комплекс прийомів, спрямованих на боротьбу з деградацією структури ґрунту, зниженням родючості, втратою вологи і падінням врожайності [4, с. 234]. Головними принципами ресурсозберігаючих технологій є наступні показники:

- збереження рослинних залишків на поверхні ґрунту;
- використання сівозмін, що включають рентабельні культури і культури, поліпшують родючість ґрунтів;
- інтегрований підхід у боротьбі з шкідниками і хворобами;
- використання якісного насіння, чуйних до даних технологій.

Економічна ефективність роботи в сільськогосподарських підприємствах залежить в основному від модернізації виробництва, застосовуваних технологій, організації виробництва, рівня підготовки кадрів, фінансового забезпечення. Відомо, що в урожайні роки ціни на сільгосппродукцію знижуються, а у неврожайні – навпаки, підвищуються. Однак, якщо врахувати прибутковість у світових масштабах, то доход у розрахунку на гектар відносно постійний і складає 400-600 умовних одиниць. Таким чином, успішним товаровиробником буде той, хто збирає стабільний урожай з мінімальними витратами.

Нині у світі зростає попит на сільськогосподарську продукцію, але що стосується зернових культур, то на перший план висувається завдання не стільки нарощування валового обсягу зерна, скільки підвищення його якості в умовах обмежених енергоресурсів, з

мінімальними виробничими витратами і без шкоди для навколишньої природи [5, с. 14].

Передовий досвід роботи в землеробстві показує, що щорічна глибока плужна оранка – це ресурсномісткий процес, який найчастіше завдає непоправної шкоди ґрунтовій мікрофлорі і підсилює ерозійні процеси, особливо в зоні ризикованого землеробства.

У світовій практиці успішний розвиток сільськогосподарського виробництва на 80 % залежить від управління і сучасних технологій і тільки на 20 % від погодних умов. У нашій країні, на жаль, все – всі невдачі зводяться до несприятливих погодних умов і особливостям ризикованого землеробства. У цьому зв'язку виправити дану ситуацію, використовуючи передовий зарубіжний досвід, можливо лише переходом до ресурсозберігаючих технологій і вмінням керувати витратною частиною бізнесу, забезпечивши його конкурентоспроможність.

Актуальність впровадження енергозберігаючих технологій набуває ще більшої значущості у зв'язку з тим, що внутрішні ціни на енергетичні ресурси наближаються до світових ринкових цін. Тому, отримання максимального економічного ефекту від застосування ресурсозберігаючих технологій у рослинництві пов'язано саме зі сферою обробки ґрунту, посіву, внесення добрив і хімічних засобів захисту рослин, догляду за культурами і збирання врожаю [6].

Перехід до ресурсозберігаючих технологій у рослинництві дає можливість істотно підвищити врожайність, підняти якість продукції. Інноваційні організаційно-технологічні методи машиновикористання дозволяють забезпечити ресурсозбереження цієї галузі. Так, наприклад, при традиційних технологіях машиновикористання 1 кг насіння дає 10-12 кг зерна, а при зберігаючих технологіях – 40-60 кг; витрата 1 кг палива при традиційному машиновикористання забезпечує збір 2-3 кг зерна, а при зберігаючих – 7-9 кг; віддача від 1 кг діючої речовини добрив по зерну становить відповідно 2-3 та 10-12 кг.

Нині за кордоном освоюють так звані біологічні, консервуючі, екологічні та інші системи землеробства, які є в порівнянні з традиційними найбільш ефективними, дозволяють скоротити виробничі витрати на 50-80%, отримувати при цьому стабільні врожаї, забезпечувати відновлення родючості ґрунту. У числі тих, хто йде цим шляхом, країни, що є лідерами у сфері виробництва зерна: Австралія, США, Аргентина, Канада, Бразилія та ін. [7].

Ці технології на даний момент є найбільш «розумними» технологіями землеробства. Глобальне значення зазначені технології

придбали завдяки їх екологічним та економічним перевагам, які захищають ґрунт від вітрової та водної ерозії, істотно знижують виробничі витрати в рослинництві.

До ресурсозберігаючих технологій відносяться мінімальна обробка ґрунту і нульова технологія обробітку ґрунту.

Завдання зниження виробничих витрат в землеробстві сприяла вивченню технологічної схеми прямого посіву насіння (вирощуванню сільськогосподарських культур по системі «No-Till»), тобто повної відмови від механічної обробки ґрунту. В даний час у світовій практиці система «No-Till» застосовується більш ніж на 90 млн. га, що становить понад 11 % усіх сільгоспугідь.

«No-Till» – це технологія, що виключає механічні прийоми впливу на ґрунт. При цьому посів проводиться по полю при збережених і рівномірно розподілених поживних залишках. Збережена стерня сприяє затриманню снігу та накопиченню вологи, а подрібнена солома, залишається після проходу зернозбирального комбайна, дає додаткове біологічне харчування ґрунтовим мікроорганізмам, а також перешкоджає випаровуванню вологи.

Особливу увагу в землеробстві по системі «No-Till» приділяється сівозмінам, тобто правильному чергуванню вирощуваних культур. Оптимізація схем сівозмін та раціональна система обробітку ґрунту в сівозмінах захищають культури від бур'янів, шкідників і хвороб, підвищують родючість ґрунту за рахунок збереження її структури, запобігання ерозії, зниження втрати вологи і, в кінцевому підсумку, збільшують потенційну рентабельність земельних угідь.

Перехід на технології мінімального обробітку ґрунту починається на етапі збирання зернових культур. Важливим моментом у системі зберігаючого землеробства є формування ґрунтозахисного, вологозберігаючого покриття. При грамотному проведенні збиральної кампанії поживні залишки повинні бути рівномірно розподілені по полю. Доведено, що такий розподіл буде сприяти роботі мікрофлори ґрунту, полегшувати боротьбу з бур'янистою рослинністю, забезпечувати збереження ґрунтової вологи і, у кінцевому підсумку, сприятиме підвищенню врожайності вирощуваних культур. Слід підкреслити, що ресурсозберігаючі технології можуть використовуватися в усіх ґрунтово-кліматичних зонах України. Але при цьому необхідно враховувати щільність ґрунту, кількість опадів, що випадають, попередники, чуйність культури на розпушування і ряд інших чинників.

Так, наприклад, в умовах посушливого землеробства сільськогосподарських підприємств зони Степу найбільш ефективною

альтернативною технологією обробки ґрунту є енергозберігаюча пошарова безвідвальна технологія. Її освоєння в умовах краю забезпечує зниження капіталосмності робіт до 30 %, витрат живої праці і палива – до 17 %, зменшення експлуатаційних витрат – на 20 %. Таким чином, сучасні агротехнології істотно підвищують ефективність сільськогосподарського виробництва і вивільняють значну кількість робочої сили.

Аналогічна картина спостерігається не тільки в зерновому виробництві, але також і в інших галузях аграрного виробництва: застосування високопродуктивної техніки, особливо у великих сільськогосподарських підприємствах і агрохолдингах, різко знижує потребу в трудових витратах, що досить важливо в даний час для сільського господарства.

Прикладом цього є передовий досвід роботи компанії «Агро-Союз» (Дніпропетровська область). Фахівці цієї компанії розробили власний комплексний підхід до управління сільськогосподарським бізнесом, а також алгоритм поступового переходу від традиційної обробки ґрунту через мінімальну обробку ґрунту до системи «No-Till». Застосовуючи дані технології, тут на власному досвіді переконалися, що рослинництво в умовах лімітованих ресурсів може бути високорентабельною галуззю. Так, при обробітку по системі «No-Till» «Агро-Союз» отримує врожайність озимої пшениці 60 ц /га, ярого ячменю 63,6 ц /га.

Для реалізації мінімальної і нульової технологій обробки ґрунту та отримання найбільшого економічного ефекту в рослинництві компанії «Агро-Союз» освоїла власне виробництво широкозахватною високопродуктивної техніки (посівних комплексів, обприскувачів та ін.) Так, один з найважливіших елементів технології – захист рослин. Використання створеного широкозахватного (ширина захвату 27 м) самохідного обприскувача «Hagie» при обробці сільськогосподарських культур від бур'янів, шкідників і хвороб забезпечує обробку рослин на площі до 1000 га в добу. Обприскувач обладнаний електронною системою дозування, змішування, контролю розчину отрутохімікатів.

Для порівняння: при проведенні робіт по захисту рослин традиційними обприскувачами знадобилося б 5 агрегатів ОП-2000-01 для обробки посівів на вказаній площі. Використання широкозахватною універсальної техніки дозволяє економити час на проведенні технологічних операцій, зайвий раз не ущільнювати ґрунт, істотно скоротити парк машин, зменшити виробничі витрати на ПММ, оплату праці, допоміжні матеріали і, в кінцевому підсумку, знизити собівартість виробленої продукції.

Так, за розрахунками фахівців компанії «Агро-Союз», на 10000 га посівних площ при обробленні зернових культур достатньо: 1 енергонасиченого трактора; 1 посівного комплексу (ширина захвату агрегату 18 м, продуктивність 360 га / добу), що здійснює одночасно за один технологічний прохід ряд операцій: культивування та вирівнювання ґрунту, посів насіння з одночасним внесенням мінеральних добрив і прикочуванням ґрунту; 1 самохідного обприскувача [8, с. 180].

У період збирання необхідні 3 комбайна «CLAAS» з 11-метровими жатками «HONEY BEE» і 1 бункера-накопичувача, що дозволяє скоротити кількість обслуговуючого автотранспорту на відведенні зерна. Такі комбайни забезпечують якісне прибирання, у тому числі полеглих рослин. З'являється можливість здійснювати досить низький зріз стебла, що особливо важливо при збиранні бобових культур. Наявність 11-метрової жатки збільшує ККД комбайна до 90%. Комбайни оснащені подрібнювачами «REDEKOP», які забезпечують рівномірний розподіл поживних залишків по всій площі зрізу. Розмір фрагментів подрібнених поживних залишків знаходиться в межах 4-5 см. Технічні характеристики зернозбирального комбайна забезпечують його продуктивність 140 гана добу (при швидкості руху під час прибирання 7 км/год.). При цьому витрата палива складає 4,9 л/га, а машинний час для прибирання 1 га – 0,14 м-год./га. Продуктивність трьох комбайнів і бункера-накопичувача (40 куб. м) становить 420 га на добу. При використанні мінімуму техніки під час проведення польових робіт на 10000 га посівних площ (підготовка ґрунту і посів, хім. захист, прибирання зерна) забезпечується висока продуктивність: загальне витрачений машинний час не перевищує 0,3 м-год./га, а витрата палива – 15 л/га.

Висновки. Таким чином, головними факторами економічного успіху ресурсозберігаючих технологій у рослинництві є зменшення витрат, підвищення родючості ґрунтів, а отже, і врожайності сільськогосподарських культур, зростання конкурентоспроможності аграрного бізнесу. Перехід до ресурсозберігаючих технологій у сільськогосподарському виробництві дає можливість істотно збільшити продуктивність в рослинництві, підняти якість продукції, а машинно-технічний комплекс як інноваційна база аграрного виробництва, регулює обсяги та економічні характеристики кінцевої сільськогосподарської продукції.

Література.

1. **Датій О.І.** Розвиток інноваційної діяльності в агропромисловому виробництві України / **О.І. Датій**. – К. : ННЦ ІАЕ, 2005. – 428 с.
2. **Юзефович А.Е.** Пріоритети інноваційного розвитку АПК України: [Наукова доповідь] / **А.Е. Юзефович, Д.Ф. Крисанов**; за ред. ак. УААН **В.М. Трегобчука**. – Київ : Об'єднаний інститут економіки НАН України, 2005. – 55 с.
3. Етапність інноваційного процесу та оцінка ефективності інноваційної діяльності / **О.Г. Шпикulyак, С.О. Тивончук, С.В. Тивончук, О.М. Супрун** // Економіка АПК. – 2001. – № 12. – С. 109-116.
4. Інноваційна діяльність в аграрній сфері: інституціональний аспект: [монографія] / [**П.Т. Саблаук, О.Г. Шпикulyак, А.І. Курило** та ін.]. – К. : ННЦ ІАЕ, 2010. – 706 с.
5. **Месель-Веселяк В.Я.** Оптимальні розміри сільськогосподарських формувань промислового типу в Україні / **В.Я. Месель-Веселяк** // Економіка АПК. – 2008. – № 3. – С. 13-20.
6. **Бабенко В.А.** Інвестиційний чинник інноваційного розвитку агропромислового виробництва [Електронний ресурс] / **В.А. Бабенко**. – Режим доступу: <http://www.nbul.gov.ua/portal>.
7. Інноваційний розвиток в Україні: наявний потенціал і ключові проблеми його реалізації // Центр Разумкова. Національна безпека і оборона. – 2009. – № 7. – С. 1-25.
8. **Смолінський В.Б.** Проблеми фінансування інноваційної діяльності аграрних підприємств / **В.Б. Смолінський** // Вісник Хмельницького національного університету. – 2011. – № 2. – С. 179-182.

References.

1. **Datsiy O.I.** (2005). *Rozvitok innovatsiynoyi diyalnosti v agropromislovomu virobnitstvi Ukraini* [Development of innovative activity in agroindustrial production of Ukraine]. Kyiv: NNTs IAE, p. 428 [in Ukrainian].
2. **Yuzefovich A.E., and Krisanov D.F.** (2005). *Prioriteti innovatsiynogo rozvutku APK Ukraini: Naukova dopovid* [Priorities of innovative development of AIC of Ukraine]. **V.M. Tregobchuk** (Ed.). Kyiv: Ob'ednaniy institut ekonomiki NAN Ukraini, p. 55 [in Ukrainian].
3. **Shpikulyak O.G., Tivonchuk S.O., Tivonchuk S.V., and Suprun O.M.** (2001). *Etapnist innovatsiynogo protsesu ta otsinka effektivnosti innovatsiynoyi diyalnosti* [Stages of the innovation process and assessment of efficiency of innovative activity]. *Ekonomika APK– Economy AIC*, No 12, pp. 109-116 [in Ukrainian].
4. **Sabluk P.T., Shpikulyak O.G., Kurilo L.I.** et al. (2010). *Innovatsiyna diyalnist v agrarniy sferi: institutsionalniy aspekt* [Innovation in the agricultural sector: institutional aspect]. Kyiv: NNTs IAE, p. 706 [in Ukrainian].
5. **Mesel-Veselyak V.Ya.** (2008). *Optimalni rozmiri silskogospodarskih formuvan promislavogo tipu v Ukraini* [The optimal size of agricultural units the

industrial type in Ukraine]. *Ekonomika APK – Economy AIC*, No 3, pp. 13-20 [in Ukrainian].

6. **Babenko V.A.** (n.d.). Investitsiyniy chinnik innovatsiynogo rozvitku agropromisloвого виробництва [The investment factor of innovative development of agroindustrial production]. *nbul.gov.ua*. Retrieved from <http://www.nbul.gov.ua/portal> [in Ukrainian].

7. Innovatsiyniy rozvitok v Ukrayini: nayavniy potentsial i klyuchovi problemi yogo realizatsiyi [Innovative development in Ukraine: the existing potential and key issues for its implementation]. (2009). *Tsentr Razumkova. Natsionalna bezpeka i oborona – The Razumkov Center. National security and defense*, No 7, pp. 1-25 [in Ukrainian].

8. **Smolinskiy V.B.** (2011). Problemi finansuvannya innovatsiynoyi diyalnosti agrarnih pidpriemstv [Problems of financing of innovative activity of agricultural enterprises]. *Visnik Hmelnietskogo natsionalnogo universitetu – Bulletin of Khmelnitsky national University*, No 2, pp. 179-182 [in Ukrainian].

Анотація.

Красноручський О.О., Грищенко В.А., Барчан К.М.
Організаційно-економічний інструментарій управління інноваційним розвитком аграрних підприємств рослинницького напрямку.

В статті досліджено проблему впровадження інновацій при виробництві продукції рослинництва. Розглянуті сучасні технології та шляхи їх впровадження, проблеми з якими керівництво підприємства може зіткнутися при виробництві продукції рослинництва, а також методи вирішення цих проблем. Запропонована енергозберігаюча технологія «No-Till», яка використовується не лише в Україні, але й за кордоном. «No-Till» – це технологія, що виключає механічні прийоми впливу на ґрунт. Встановлено, що при впровадженні «No-Till» технології у сівозміну та раціональну систему обробітку ґрунту вона захищає культури від бур'янів, шкідників і хвороб, підвищує родючість ґрунту за рахунок збереження її структури, запобігає ерозії, знижує втрати вологи і, в кінцевому підсумку, збільшує потенційну рентабельність земельних угідь.

Ключові слова: управління інноваціями, технологія «No-Till», сільське господарство, інтенсивні методи, модернізація, технологія.

Аннотация.

Красноручский А.А., Грищенко В.А., Барчан К.Н.
Организационно-экономический инструментарий управления инновационным развитием аграрных предприятий растениеводческого направления.

В статье исследована проблема внедрения инноваций при производстве продукции растениеводства. Рассмотрены современные технологии и пути их внедрения, проблемы с которыми руководство предприятия может столкнуться при производстве продукции растениеводства, а также методы решения этих проблем. Предложена энергозберігаюча технологія «No-Till», которая используется не только в Украине, но и за рубежом. «No-Till» – это технология, исключая механические приемы воздействия на почву. Установлено, что при внедрении «No-Till» технологии в севооборот и

раціональну систему обробки ґрунту вона захищає культури від сорняків, шкідливих організмів і хвороб, підвищує родючість ґрунту за рахунок збереження його структури, запобігає ерозії, зменшує втрати вологи і, в кінцевому підсумку, збільшує потенціальну рентабельність земельних угідь.

Ключові слова: управління інноваціями, технологія «No-Till», сільське господарство, інтенсивні методи, модернізація, технологія.

Abstract.

Krasnorutsky O.O., Hrischenko V.A., Barchan K.N. Organizational-economic toolkit for managing the innovative development of agrarian enterprises in the crop sector.

In the article the problem of introducing innovations in the production of plant growing products is investigated. Modern technologies and ways of their introduction are considered, problems with which the enterprise management can collide in the production of plant growing products, as well as methods for solving these problems. The energy-saving technology «No-Till» is proposed, which is used not only in Ukraine, but also abroad. «No-Till» is a technology that excludes mechanical methods of influencing the soil. It has been established that when the «No-Till» technology is introduced into a crop rotation and a rational soil cultivation system, it protects crops from weeds, pests and diseases, improves soil fertility by preserving its structure, prevents erosion, reduces moisture loss and, ultimately, increases Potential profitability of land.

Key words: innovation management, No-Till technology, agriculture, intensive methods, modernization, technology.

УДК 65.012.32

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ КАДРОВИМИ РИЗИКАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ

**ДУДНЄВА Ю.Є., К.Є.Н., ДОЦЕНТ, СОТНІКОВА Л.В.,
УКРАЇНЬСЬКА ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ**

Постановка проблеми у загальному вигляді. Серед широкого спектру ризиків, з якими стикається сучасна організація, найважливіше місце займають кадрові ризики. Будучи ключовим ресурсом будь-якої організації, персонал є і потенційним джерелом різноманітних ризиків, об'єднаних поняттям кадрові ризики. Це обумовлює необхідність розробки ефективних методів управління кадровими ризиками.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та методологічні аспекти управління ризиками в організації висвітлені у